

17 skridt til et grønnere København

Byerne skal være med til at vise vejen for den grønne omstilling, både af hensyn til miljøet, men også for folkesundheden. Hovedstaden bør gå forrest.

I fremtiden skal København være en mere klima- og miljøvenlig by. Det skal være en by med langt mindre luftforurening end i dag, hvor hundredvis af Københavnerne hvert år dør for tidligt på grund af luftforurening¹, og forbrugte hele kloden som Danmark, ville ressourcerne være opbrugt ved udgangen af marts. Det er ikke godt nok, og det kan vi gøre bedre.

Den grønne politik og målet om at tænke CO₂-neutralt skal gennemsyre politikken hele vejen rundt. En renere og mere bæredygtig tilgang er nødvendig. SF har samlet 17 forslag, der skal gøre København til en grøn hovedstad i verden og bringe Danmark frem som foregangsland på klimarigtige løsninger.

Her er SF's bud på 17 konkrete tiltag, der skal gøre København grønnere.

1: Stop for diesel fra 2023

SF har foreslået at alle større byer i Danmark senest i 2025 skal indføre forbud mod dieselmotorer. Men SF mener, at København skal gå forrest. Kravene til de biler, der kører ind i København, skal skærpes hurtigt, så det muliggør et dieselfrit København allerede i 2023.

2: Skærp miljøzonerne

SF er i Folketinget blevet enige med alle partier i rød blok om at der hurtigst muligt skal gennemføres lovgivning, der giver mulighed for at skærpe miljøzonekravene. Alle bykommuner, herunder Københavns Kommune, vil dermed have fri mulighed for at indføre skærpede miljøzoner.

3: Bilfri indre by

SF ønsker, at den indre by – indenfor voldene – lukkes for privatbiler. Der skal dog fortsat kunne køre små busser, varebiler, affaldsbiler, udrykningskøretøjer og handicappbiler. Disse skal – med udrykningskøretøjer som en mulig undtagelse – køre på el.

Den bilfri løsning kræver samtidig, at cykeltrafikken og den offentlige transport opprioriteres markant. Det har SF fundet penge til i en grøn investeringsplan for transportsektoren i 2020'erne.²

4: Grønne busser til udflytterbørnehaverne

Mange børn transporteres regelmæssigt rundt i busser, som kommunen bestiller. Det gælder blandt andet skovbørnehaver, udflugter fra daginstitutioner og folkeskoler. Der er ofte tale om dieselmotorer, der således bidrager til luft- og klimaforurening. De skal udfases senest i 2022, dog under hensyntagen til gældende kontrakter, hvis disse ikke kan justeres.

SF foreslår, at dieselmotorer erstattes af busser, der kører på vedvarende energi. Det bedste valg vil være elbusser for kortere ture, mens det mest oplagte valg på længere ture vil være biogas. Der fås i dag både el- og gasbusser på markedet.

¹ <https://www.tv2lorry.dk/artikel/koebenhavn-gaar-til-kamp-mod-luftforening>

² EN GRØN INVESTERINGSPLAN FOR TRANSPORTSEKTOREN I 2020'ERNE <https://sf.dk/wp-content/uploads/2019/03/sf-transportudspil-for-2020erne.pdf>

Andre busser, der kører i Københavns Kommune skal køre på gas eller opfylde de seneste Euro VI-krav.

5: Landstrøm til færger og krydstogtskibe

Færger og krydstogtskibe står for en alt for stor del af luftforureningen i København og langs Øresundskysten. Samlet står krydstogtskibene for 17 procent af den farlige NO_x-forurening i København. Når et enkelt krydstogtskib lægger til i København, svarer NO_x-udledningen til 3.500 biler, der kører rundt uafbrudt, imens skibet er i havn.

Færger og krydstogtskibe står derfor en stor del af luftforureningen i København og der er brug for at etablere landstrømsanlæg, så skibe, der ligger til kaj, ikke behøver have deres dieselmotor tændt imens. Det gælder både for krydstogtskibe og Oslobåden.

SF mener, at der skal etableres landstrømsanlæg, og at rederierne skal presses til at forberede skibene for landsstrøm - i første omgang ved at pålægge skibe, der ikke bruger landsstrøm, en højere havneafgift.

I EU og andre internationale organisationer vil SF arbejde for at det bliver forbudt for krydstogtskibe mv. at bruge dieselmotor, når skibet ligger for kaj. Det er vigtigt, at vi finder en samlet løsning på problemet for Østersøen.

6: Investér i cykeltrafik og offentlig transport

Når SF lægger op til, at København bliver mere bilfri og går ind for et stop for diesel, kræver det samtidig en klar opprioritering af cykel, bus og tog, så det er muligt at transportere sig nemt rundt i og omkring København.

Derfor skal cykler skal have højere prioritet i byen. SF foreslår i et grønt transportudspil³, at der på landsplan afsættes årligt 440 mio. kr. til cykelprojekter, heraf ca. 140 mio. kr. som lokal finansiering⁴. Der er brug for bredere cykelstier, flere cykel- og cykel/busgader, mulighed for at svinge til højre for rødt (med vigepligt) og prioritering ved lyskryds samt flere supercykelstier.

S-togsnettet skal forbedres med blandt andet S-tog til Helsingør. Der skal etableres en letbaneforbindelse fra Ring 3 / Gladsaxe til i første omgang Nørrebro Station og på sigt videreført over eller under jorden til Nørreport station.

SF ønsker samtidig at fjerne de årlige nedskæringer på regionernes bevillinger til kollektiv transport

7: Skærp kravene til brændeovns-filtre

SF foreslår skærpede regler for brug af brændeovne i byer, herunder København. Det tæller et øjeblikkeligt forbud mod installation af nye brændeovne uden filter og et totalt forbud mod brændeovne uden filtre fra 2022.

Der er ca. 16.000 brændeovne i København, og de skønnes at udsende ca. samme mængde partikler som al trafik i byen. Partiklerne er sundhedsskadelige og kan afkorte livet, give øget sygelighed og for eksempel forværre tilstanden for astmatikere.

---

³ EN GRØN INVESTERINGSPLAN FOR TRANSPORTSEKTOREN I 2020'ERNE <https://sf.dk/wp-content/uploads/2019/03/sf-transportudspil-for-2020erne.pdf>

Der er i dag udviklet meget effektive filtre til brændeovne. De er endnu ikke markedsført og bliver forholdsvis dyre – ca. 25.000 kr. – men forventes at falde til omkring 15.000 kr., hvis de kan massefremstilles.

8: Stop klimaforurenende arbejdsmaskiner

Arbejdsmaskiner i København skal hurtigst muligt lægges om til at køre på el, sekundært grøn gas fx biogas og - hvor det evt. ikke kan lade sig gøre - til at minimere forurening og klimabelastning ved at bruge den bedst tilgængelige og mulige teknologi (BAT)⁵.

Kommunen skal gå foran med hensyn til egne maskiner og krav til entreprenører, der udfører opgaver til kommunen og som et krav i forbindelse med byggetilladelser.

Arbejdsmaskiner står for 3 pct. af de fine partikler og 6 pct. af NOX-partiklerne i København.

9: Bedre information om luftforurening

SF's udspil vil reducere luftforureningen i København markant, men der vil gå en årrække før den er (næsten) nul. Indtil da har borgerne krav på information om, hvor og hvornår de udsættes for høj luftforurening. Der skal derfor laves flere målinger med måleapparater påmonteret kommunale elbiler, sådan så en app viser forventet luftforurening forskellige steder i byen og kan bruges til ruteplanlægning for cyklister. Initiativet er allerede i gang og SF ser gerne, at det bliver hjulpet yderligere på vej.

10: Grøn arealplan for København

SF ønsker en grøn arealplan for København, der skal sikre, at alle borgere har adgang til et grønt område så vidt muligt indenfor 5 minutters gang og en større park eller lignende indenfor 15 minutter. For nye bydele skal dette være et krav.

Natur er generelt smukt, afstressende og binder samtidig kulstof. Derfor skal der være mere natur og især flere træer i byerne. Der bør etableres taghaver hvor det er muligt, herunder som et muligt krav i forbindelse med større nybyggeri; der bør plantes flere træer i byens parker mv.; og det skal være muligt for kommunerne at vælge at etablere færre P-pladser – i takt med forbedret kollektiv transport og cyklisme – og bruge arealerne til for eksempel træplantning.

Kommunerne bør aktivt arbejde for at gårdrum bliver grønnere – gennem rådgivning og støtte fx til plantning af træer. Samtidig skal dele af de grønne arealer have en mere naturnær drift, med naturlig flora og hvor en del dødt ved efterlades til gavn for insektliv og fugle. En del af SF's naturmilliard vil kunne bruges på bynær natur.

11: Genbrugsstationer skal være byttestationer

SF foreslår, at Københavns genbrugspladser fastholdes og om muligt udbygges. Mulighederne for at stille ”gode” brugte ting til andre og for at bytte indbyrdes skal forbedres. Det kan ske med såkaldte mindre byttestationer, som gavner i den grad både ansvarlig produktion og forbrug samt målet om en bæredygtig by og et bæredygtigt lokalsamfund.

Alt for mange brugbare ting og sager destrueres, fordi folk sætter det på gaden, og det her ikke er muligt at tage eksempelvis storskrald, som står på privat grund. Derfor er det vigtigt, at byttestationer styrkes og udbredes helt lokalt.

---

⁵ Arbejdsmaskiner står for 3 pct. af de fine partikler og 6 pct. af NOX'erne i København

Konkret kan flere byttestationer etableres, så det bliver muligt for københavnere at aflevere brugbare ting tættere på bopælen. Oplysningskampagner kan også understøtte borgernes og boligforeningers evne til at give ting videre fremfor at smide ud.

Der skal endvidere skabes bedre muligheder for at få lavet reparationer på reparationsværksteder oprettet af kommunen eller forsyningselskabet. Disse skal ikke konkurrere urimeligt med den private sektor, og derfor skal for eksempel biler, cykler og hårde hvidevarer ikke omfattes.

12: Anlægsloftet skal ikke spænde ben for den grønne omstilling

SF ønsker, at der gennemføres renoveringer af bygninger i dårlig stand og ringe energiforbrug. Det gælder tiltag, der kan gavne den grønne omstilling og klimatilpasse byen. De skal ikke stoppes af anlægsloftet. Men det bliver de desværre år efter år, selvom kommunerne har pengene – og det sågar er en rigtig god idé at sikre bydele mod eksempelvis store regnskyl.

Det gælder kommunale bygninger som daginstitutioner og skoler kæmper samtidig med indeklimaproblemer. SF ønsker at der gennemføres renoveringer af disse bygninger, hvilket vil give energibesparelser og mindre sygdom.

SF foreslår, at det kommunale anlægsloft ikke omfatter energirenoveringer og jordkøb. SF ønsker samtidig, at klimatilpasningsprojekter som udgangspunkt skal kunne finansieres 100% af spildevandsafgiften mod i dag højst 75%. Det betyder, at det kommunale anlægsloft er uden betydning for projekterne, og dermed vil fremtidens København kunne klimasikres bedre.

Anlægsloftet skal væk, så snart og så længe konjunkturudviklingen gør det økonomisk ansvarligt.

13: Byg mindre i beton og mere i træ

SF vil ved byggeri stille krav til materialerne. Der skal generelt bruges mindre beton og mere træ. Det vil medvirke til kulstoflagring i hele bygningens eller anlæggets levetid. Cement er en hovedkomponent i beton, og cement er stærkt klimabelastende. Det kan næppe undgås helt at bruge cement, men i så fald bør der bruges varianter, der belaster klimaet mindst muligt. DTU har udviklet en cementtype med 30 pct. mindre klimabelastning; den er dog ikke færdigtestet.

14: Grønne indkøb og stop for farlig kemi i daginstitutioner

Det offentlige skal gå foran, når det gælder om at stille grønne krav i indkøbspolitikken. Der skal mere økologi i madindkøb, begrænsning af forbrug af plast, mere klimavenlige indkøb og stop for farlig kemi - det er ikke mindst vigtigt i forhold til legetøj i daginstitutionerne.

15: Stop for nye investeringer i biomassefyrt kraftværker

SF foreslår, at langsigtede investeringsplaner skal tage udgangspunkt i et grønt princip, når vi har et mål om at udfase afbrænding af biomasse frem mod 2040. Det betyder at der ikke fremadrettet skal investeres i nye biomasseanlæg.

Kraftværkerne, der forsyner København med el og varme, er på vej væk fra kul, men kul er i vidt omfang erstattet af biomasse (træpiller, flis). Næste generation af energi skal baseres på vind, sol,

biogas, varmepumper, geotermi, på sigt også pyrolyse⁶ og være ”askefri” dvs. uden afbrænding af biomasse.

16: Stop for afbrænding af dansk affald i 2032

Bornholm har sat sig et mål om, at alt affald genbruges, genanvendes eller forgasses. København bør sætte samme mål om langt mere genanvendelse og et stop for afbrænding af affald i 2032.

SF foreslår, at hele Danmark følger trop og gennemfører et totalt stop for nye anlæg og en afviklingsplan for brug af eksisterende forbrændingsanlæg til at brænde dansk affald, så Danmark bliver forbrændingsfri i 2032. Den nye regering skal derfor anmode kommunerne om en plan for, hvordan affaldsplanen i kommunen kan gøre sig uafhængig af forbrændingsanlæg i 2032⁷

17: Begræns udslip af urensset spildevand

SF vil klimasikre København bedre ved at begrænse mængden af regnvand i kloakkerne gennem grønne tage, færre flisebelagte og asfalterede arealer, underjordiske regnvandsbassiner (faskiner) med videre, som også skal sikre imod overløb af spildevand.

En by som København producerer meget store mængder spildevand. Langt det meste renses, men det kan gøres bedre. Samtidig er spildevandsslam en ressource, som der allerede i dag udvindes biogas fra, blandt andet på Lynetten. Selve spildevandet skal renses bedre for medicinrester og andre organiske fremmedstoffer, gennem brug af membranteknologi og/eller forgasningsprocesser. Ligesom der er vigtigt at sikre bedst mulig udvinding af fosfor fra slammet, fordi fosfor er en knap ressource, der er helt nødvendig for planter og afgrøders vækst.

---

⁶ Pyrolyse er forgasning ved højere temperatur, hvor restproduktet er biochar – en slags finkornet trækul, som kan nedmuldes og dermed skabe kulstoflagring. Der er dog en udfordring med indhold af skadelige tungmetaller.

⁷ Hele SF's affaldsudspil: <https://sf.dk/wp-content/uploads/2019/03/stop-afbraending-af-dansk-affald.pdf>